

List izhaja vsak petek

in velja s poštino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold.— Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah h. št. 386. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Mladočehi — husiti.

Od leta 1369 do 1416 je živel na Češkem učen duhoven, kteremu je bilo ime Hus. Čehi so bili tačas vsi katoličani. Hus začne naenkrat trositi krivo vero, kateri so bile že prej nekatere razprtije pot ugladile. Njegov nauk se je hitro širil posebno zato, ker ga je učil s pomočjo in v povzdigo narodnega jezika.

Njegovi bližnji nasprotniki in zagovorniki rimske cerkve so bili Nemci, profesorji na praškem vseučilišču in po raznih mestih česke zemlje naseljeni. Čehi in Nemci so se že nekaj let pisano gledali, in bolj ko so Nemci Husu nasprotovali, bolj so se Čehi njegove stranke zanj potegovali, ne gledé veliko na vrednost njegovih nauk.

Njegovi bližnji nasprotniki in zagovorniki rimske cerkve so bili Nemci, profesorji na praškem vseučilišču in po raznih mestih česke zemlje naseljeni. Čehi in Nemci so se že nekaj let pisano gledali, in bolj ko so Nemci Husu nasprotovali, bolj so se Čehi njegove stranke zanj potegovali, ne gledé veliko na vrednost njegovih nauk. Česka zemlja je bila podložna nemškemu cesarju, katoličanu. Ta ni pustil, da bi se prava vera na Češkem kvarila; začel je toraj vojsko proti husitom. Pa tudi oni so zbrali veliko svojih, ki so se z junaškim pogumom ustavljali cesarski vojski. Nazadnje so bili zmagani in so po večem sprejeli staro vero, pa vendar so se radi spominjali Husa. Postal je bil popularen iz več uzrokov: po rodu je bil Čeh, svoj nauk je oznanoval v knjigah, pisanih v narodnem jeziku, živel je ostro, za svoj nauk se je dal na grmadi sezgati. Castili so ga kot narodnega mučenca. Husiti so se vojskovali z nenavadnim junaštvom proti narodnemu nasprotniku, nepriljubljenemu nemškemu cesarju. V teh bojih si je češki narod veliko slavo pridobil gledé vojskine in diplomatične spretnosti.

Vse to je storilo, da so postali Hus in husiti neumrljivi češkemu ljudstvu, tako

da neroden človek bi mogel še zdaj s pomočjo malih husitskih ostankov kake homatije napraviti.

In kaj se zgodi? — Mladočehi, falirani politikarji, si Husa zberejo za svojega patrona in sebe razglasijo za husite. Tega niso storili, kakor da bi se oni vjemali s prepričanjem in nameravanjem Husovem, ampak le zato, ker je Hus v dobrem imenu, da bi pod njegovem plaščem lovili nepredvidne v svoje mreže.

Hus ni imel prave vere, vendar imel je svojo vero, in nje se je tako trdno držal, da je za njo umrl. Mladočehi pa nimajo nobene vere, ker katoliško zasmehujejo in zaničujejo, druge pa do zdaj še niso spoznali. — Husiti so bili iz naroda, vojskovali so se več let za svojo vero, svobodo in narod. Mladočehi pa izdajajo svetinje narodove in sklepajo zveze z nasprotniki narodnih zahtevanj in želj. — Toraj se po krivici imenujejo husite in Husu delajo nečast, ko hočejo vernega, narodnega moža postaviti varha in zagovornika svoji brezverski in protinarodni politiki.

Kaj se je še zgodilo! — Prve glave mladočeške so se združile s praškimi ustavoverci in so šli na Dunaj na kosilo k ministru Auerspergu, tistemu Auerspergu, ki neče dati Čehom pravic, kakor jih je Hohenwart nasvetoval. Ustavoverni listi zdaj na ves glas vriščiijo, da je ministerstvo za svojo ustavo pridobilo nove prijatelje, da zdaj bo s češko opozicijo pri kraji. Mladočehi pa se izgovarjajo in pravijo, da so bili šli ministra prosit za nek zid. Ali mi vemo, da, kdor hoče od ministra kaj sprostiti, mora iti k njemu v uradnijo (kancelijo), ne pa k mizi; k mizi gre, kdor je

vabljen; vabi se, kdor je prijatelj.

Dolgo so se širokoustili češki mladiči, da bodo narodu, Bog vé kaj priborili, da bodo bolj odločno in uspešno zahtevali narodne pravice, nego stari, da hočejo češki kraljevi kroni pridobiti staro slavo, da hočejo vpeljati zlato dobo in srečno narediti čelo Česko. In glejte! prvi „slavni čin“ svobodomiselnih naprednjakov je — kosilo pri Auerspergu.

Auersperg je Mladočehe pridobil centralizmu, centralizem hoče vse spraviti na Dunaj, da ostane deželam malo ali nič autonomije (samouprave). Narodni češki politikarji se nikoli ne morejo spraviti s centralizmom; Mladočehi so se izneverili, toraj ne zagovarjajo več narodnih pravic, so na poti odpadništva. Do tega jih je srečno pripeljal liberalizem.

Mladočehi niso vredni imenovati Husa in sebe klicati husite. Ako bi bili kaj vredni, bi ne jemali imena na posodo, ampak bi se držali svojega in bi rekli: „brezverni liberalci smo;“ ali ker vedo, da njih breznačelen liberalizem ni vreden piškovega oreha, so se oblekli v husitske suknje. In v husitskih suknjah so šli na Dunaj delat komplimente Auerspergu. Sram jih bodi!

Mladoslavenci so mladočeške opice; bomo videli, kako bodo ta „slavni čin“ severnih z luminom intelligence naprej idočih, svetlo gaz brezverskega centralizma za sabo puščajočih bratov posnemali.

Dopisi.

V Gorici dne 29. aprila. Imamo jih nove mestne očete, danes so bili izzrebani in kmalo se posedejo na kurulične stole

Listek.

EVFEMIJA.

Povest iz prvega stoletja kristijanstva.

Spisal A. Lukovič.

(Dalje.)

Kar naenkrat postane grobova tišina v zboru, vse oči se obrnejo proti stranskemu vhodu, kajti vstopil je oče družini, siv starček; dolga srebrna brada mu povikšuje častitljivost, milina rajskega miru se mu razliva po obrazu, žive njegove oči vžarijo se mu izpod visocega čela veselja i žareče ljubezni, ko se ozre na sebi izročene duše. Ta sivolasi starček je Mohor, prvi oglejski škof, pravi učenc sv. Marka, na njegovej glavi ste počivali roki sv. Petra, ko ga je posvetil predstojnika oglejskej bodočej cerkvi. Vsede se po končanej vodnej molitvi na priprost stol, mladeneč Fortunat pristopi, prosí blagoslova ter s

krepkim glasom čita veselo sporočilo, Markov sv. Evangeli. Ko konča, vzdigne se Mohor ter nagovori družbo z milim i ginenim glasom:

„Bratje! Bodite trezni i čujte — tako piše azijskim prebivalcem naš apostelj i glavlar Peter — ker vaš sovražnik, kakor dereč i rujoveč lev okoli vas hodi, gledaje koga bi požrl. Te besede veljajo tudi nam, kajti od juga sem zbirajo se temni, pogubonosni oblaci nad našo mlado cerkvijo. Stari razpadajoči bogovi pripravljajo se na boj proti zastavi sv. križa. Dereči volk je predrl tudi sem v naše mesto, bojim se, da se tudi nad našimi glavami krvavi meč zabliska; toraj molite, skušnje dan se bliža. Monofant, višji paganski duhovnik uže ve za naše društvo, katero je komaj prvi cvet pognalo; Sebast, glavlar uže se roti, da bo nas vse pokončal. Varujmo svoje življenje, da cerkvi ohranimo bodočnost. Morda v kratkem ne bom več med vami, jaz kot višji pastir nastajočej nevihti se ne

smem umakniti, zatorej molite za me, kot bom jaz za vas. Vsak za vse, vsi za vsacega! Ne dajte se motiti, ako se bodo naj krepkejše glave upogniti morale rabeljnovemu meču, ne zgubite poguma, vedite, da resnica i laž se ne ljubiti, luč i tema se ne strinjati. Zato boj se mora biti, zmaga bode gotova. — Vidim, vidim v duhu čas, ko v Ogleji plametela bo luč naše sv. vere, vidim, da Noričan i Panonec sklonil bode glavo pred besedo, ki od tod na ušesa mu bo donela, vidim v duhu mnogo, mnogo hčeric, koje bo porodila oglejska cerkev. Zato zvestobo ohranite, priverjen sem med nami ne bo odpadnika, ne bo se najšel verolomni Judež....“

Sveta tišina vlada, ko škof še nadalje govori, nihče se ne upa oglasiti, solzne oči zadosti pričajo, kako globoko so je te priproste besede ganile. Le pri enemu so napravile čuden vtis; kajti suženj Valentov čudno se je obnašal, bledest smrtna pokrila je njegov obraz nehote tresle so se mu

mestnega starešinstva, da skrbijo za občni blagor prelube Gorice. Disciplina liberalne stranke bila je izgledna, toraj se glasovi niso njim na škodo in nasprotnikom na korist cepili. Mavrovič vjel je glasov 248, Verzeznassi 245 in Covacig (Kovačič) 244. Kako je to, da je sedaj liberalna stranka tako sijajno zmagala? Denar železne vrata prebije pravi pregovor, zakaj bi ne prebil tudi lonca. Govori se, da so agitatorji jako radodarni bili z goldinarčki, in kedo ne vé, kako zapeljiv je denar. Dozdeva se mi pa, da bolj ko denar, kriva je čez dalje bolj razširjajoča se spridenost, katero L' Isonzo se svojimi vero, nrvnost in duhovenstvo spodkopajočo pisavo širi. Ako se duhovniki zasmehujejo na ulicah, ako se karikirajo po časnikih, ako se le vedno po njih udriha, naj že delajo, kar hočejo, duhovniki morajo zgubiti zaupanje pri lahkomisljenemu ljudstvu. Ako pa duhovniki in sploh pošteni konservativni možje zaupanje zgubé, tudi po njih priporočeni kandidatje zmagati ne morejo. En uzrok je pa gotovo tudi, ker konservativni kandidatje so bili postavljeni od le italijanske stranke, akoravno so volilci po večini Slovenci. Zakaj se toraj odbor ni obrnil do veljavnih Slovencev in z njimi združil, gotovo beseda Slovenca gre bolj živo do srca Slovencev kakor če jo Lah govori, naj že pride iz Ogleja ali od koder hoče. Slišimo tudi, da so volilci agitatorje vpraševali, kaj imajo pokazati pred dvema leti po njih izvoljeni starešine? Dozdeva se mi, da to vprašanje ni bilo prazno, prazen bi bil pa odgovor, ki mi pa ni znano, ali so ga dali.

Pretečeno saboto so sklicali dr. Pajer, Pavletič in Ritter shod volilcev, ktere ga se je vdeležilo kakih 105 med njimi kakih 20 goriških volilcev. Pajer je govoril in izvolili so odbor da vodi volitve 2. in 1. volilnega reda. Kaj bodo v odbor izvoljeni gospodje uganili in ali bodo zmagali, se danes ne more reči, posebno navdušeni niso bili pri zborovanji, morda so se potem kaj ogreli.

Od torca do srede po noči so našli po mestnih ulicah raztrešene listine, ki so persifirale liberalne kandidate III. volilnega reda. Preneumno se zdi misliti, da bi konservativna stranka takih sredstev se

roke, šibile se noge.

Vrši se skrivnost skrivnosti, daritev sv. maše. Ginljivo je bilo, ko se pred sv. obhajilom verni zadnji krat v znamenje sprave i miru poljubijo. Je bil morda tudi med njimi kak Judež, koji je poljubovaje svoje brate izdati nameraval?

Kakor so došli, razidejo se Kristjani i kot črni zločini zopet se zgubé v črnej nočnej timini. Temna noč od zvunaj je obdaja, luč vere, plamen ljubezni razsvitljuje njihova srca. Kot zločini se po brlogih potikajo i vendar mirna i hladna je njih vest.

V črno odejo zaviti tavati Evfemija i Dora po ulici, v bran je spremlja suženj Kaji, kot Kristjanu stemu zaupali, kot do sedaj zvestemu slugi verujeti; Valentinijaz je ostal v cerkvi, pogovoriti se hoče s škofom glede varstva Evfemije i Dore; revež! nij vedil, da i oglejska cerkev more gojiti v svojem nedru strupnega gada.

Toda kedo je ta Kaji, uprašal bo či-

posluževala, veliko več se sme trditi, da so na ta način liberalci sami sebi reklamo delali.

Filharmonično - dramatično društvo je 28. aprila grofa Franceta Coronini-a imenovalo častnega uda.

Iz srednje ipavske doline dne 22. aprila. — Zdaj se bliža čas, ko bomo morali plačevati davek, in že slišimo, da je eksekucija raspisana, da nas bodo rubili, ako davkov ne plačamo do konec majnika. Toraj vsak davkoplačevalec, ako ni nespameten, mora vedeti, kakove davke plačuje. Pri nas v ipavski dolini plačujemo kmetje le zemljišni davek, obrtniki obrtniški in rokodelci svoj rokodelški (patent) davek; pa vsi ti davki so še zmiraj vredjeni po postavi leta 1822 in marsikdo se mi bo na zobe smejal bravši to in bo rekel, da sem trapast in da ne vem koliko se je leta 1822 plačevalo in koliko se mora zdaj plačevati; pa je prav tako. Ravno tisti donesek se plačuje zdaj kot uno leto; le doklade so se silno pomnožile, te presnete doklade nas kakor toliko nenasitljivih krvosesecev neprenehoma molzejo in ožemajo, dokler ne omagamo.

Skoro eden naj hudobniših krvosesecev je za nas Ipavce cestna doklada; kajti ko kmet se svojo živino doma počiva, bi si lahko en dan v letu odtrgal, da bi cesto napeljal in si tako novčiče v žepu prihranil, pa jih mora pri davkariji kot grenko cestno doklado plačati in mi dolnji moramo še v svojo žalost gledati, da ti novčiči še v naši deželi ne ostanejo, ampak da romajo dol na laško, da kadar si bo mož dovelj nabral, jo bo pobrisal k Poštenoviču. Pa še vse to bi se dalo potrpeti, saj moramo tako ali tako molčati in plačati, pa saj ta pravica nam je podeljena, da smemo račune tirjati in da smemo vedeti, kako stojimo s financami; pa od cestnega odbora ne moremo dobiti ne računov ne poračunov, da bi vedeli pri čem da smo. Vprašamo zdaj, ako se mi upremo, da ne plačamo cestnih doklad za tekoče leto, dokler ne vidimo računov preteklih let in poračuna za tekoče, v kateri v nebo vpijoči greh nam bo prišteto? Ako je goriški cestni odbor tako zanikarn, naj bi pa sl. deželni

tatelj. Mnogolet je ta rob uže služil v hiši Valentovi; pripeljal ga je gospodar iz glavnega mesta Rima, kjer ga je kupil. Katera je njegova rojstna dežela? Nikoli nij tega omenil, le tužno se skrči njegov obraz pri tem spominu, zgubljene svobode ne more pozabiti, zelenih logov svojega domovja si ne iz glave izbiti i vendar težke verige robstva ne dovolijo mu napotiti se v ljubi dom. Kolikokrat je uže preštel udarce Valentove preštel psovke, koje so ga žalile! „Čakaj posilna rimska krv“, rotil se je večkrat v svojem srcu, „maščevati se hočem, gospodar moj mora biti orodje krvave osvete v mojih rokah. Prekletstvo, koje Valent zasluži, naj pađe na njegov rod, to mi bode zadostovalo. Rimljan ukradel mi je svobodo, Rimljanu ukradem njegov ponos, njegove otroke.“ Strast je slepa i brezozirna. Dolgo opazuje po lisičje vedenje domačih, s prilizovanjem si zadobi zaupanje hčerke Evfemije. V kratkem zapazi

odbor na to gledal, da bi ljudstvo tako ne godrnjalo, in ali računi in proračuni goriškega cestnega odbora morajo ostati tajni in ne javni, in ali se tudi nam lahko ne odgovori, da vemo, pri čem da smo? Vsa-kako je pa čudno, da te stvari nij toliko časa na dan.

Eden zmed več večih in srednjih posestnikov ipavske doline.

Od gorenje Soče 27. aprila. „Kadar bodo konje kupovali za vojsko“ — je modro odgovoril profesor zgodovine nam radovednim i prašajočim učencem, če bo res kmali vojska. Mož je imel svoj prav. Ako bi ga bil pa kdo prašal, kdaj bo železnica zvižgala po soškej dolini i čez Predil, bil bi gotovo enako modro odgovoril: kadar bodo kopali premog pod Krnom ali na Matjurji za hlapon. Po vsej dolini ga še nikjer ne kopljejo, a iskati so ga uže začeli. To nam daje novo upanje, da se nek resno misli na Predilsko železnico.

O potrebi i važnosti te železnice se je pisalo i govorilo uže toliko, da več o njej govoriti bi se pač reklo vodo nositi ne v Sočo ampak v morje. Zato so Beljačanje, ki so te dni v novo podali ministerstvu prošnjo za to železnico, prav storili, da le kažejo na prejšnje razloge i prošnje i na lastno vladno priznanje i spoznanje.

Človeku, ki ne vidi za kulise „kako se uklanjajo zlat'mu bogu“ pač pamet za staja, zakaj da nimamo še nove železnične zveze med morjem i severnimi deželami čez Predil. Ko se je dovolila Rudolfova železnica po Gorenjskem, izrazil se je znan gorenski politik, da v Dunajski lesenjači gre vselej bot za bot. No, našim tamošnjim možem je tedaj še vselej manjkalo, kar bi dali v bot za to železnico; alj pa iz boljšega razloga nočejo nič ponuditi za njo, ker preudarjajo, da je sploh državi (v pospeh kupčiji i dr.) gotovo toliko potrebna kot posebej naše deželi. I tako je! Boje 68 številc se je leta 1873 izbrisalo iz zapisnika austro-ogrskih bark. Bes te plantaj, ko bi notranje dežele imele več zveze z morjem, bi se vendar kaj tacega ne slišalo, kali?

Veseli smo bili vsi dolinci i morda še več družih, ko je naš drž. poslanec pra-

spremembo v njenem obnašanji. Uboga reva! Smili se jej zaničevani i teptani rob i ker mu telesne svobode podeliti ne more, skuša mu vsaj dušno svobodo pridobiti. Priporoči ga škofu, koji ga rad v kratkem medverne sprejme. Spoznavši skrivnost Evfemijino i nakane Sempronijeve: „dan osvete je napočil, zadostuje mi krv Valentove rodbine!“ vsklikne strastno njegovo srce.

Noč čim temnejša prihaja, kajti mesec prikrivajo pogubonosni oblaci. Ničesa se ne sliši po ulicah, le od daleč se sem ter tija odmeva korak zapoznelega, koji prej kot mogoče pod varno streho svojih penatov hiti. Treso se devici. Kaji zastaja.

„Kaji!“ šepeta Evfemija, „Kaji, brate!“ „Tu sem tu!“ oglasi se zamolkel, jeze se tresoč glas, „golobica, oj! vendar si padla nehoté v ojstre kremplje jastreba. Ha!“

„O Kriste! Sompronij!“ onemogla se zgrudi.

šal vlado, če misli ali ne uže letos na to železnično zvezo; še boljše pa je dela našemu srcu interpelacija grofa Belrupt-a, ki je določno prašal, če misli ministerstvo uže letos predlagati zidanje železnične črte Innsbruck-Bludenz i pa Trbiž-Gorica i če ne — *zakaj?* Radovedni smo odgovora. No, ker se uže slede premogove žile, pričakujemo ugodnega odgovora. Tudi se bo za to železnico večina glasov v državnem zboru pridobila menim lahko brez botanja, ako se vlada pri tem hoče ozirati na dovoljeno državno podporo. Res, g. državni poslanec naših velikih posestnikov je rekel, da južne dežele menda ne marajo za to podporo, pa kolikor glav toliko misel. Vsakako nekteri Tominci bolj praktično mislijo ko on. Tukajšnjim ljudem pa, ki so druga leta hodili v svet delat, bilo bi delo doma letos toliko bolj zaželeno, ker ga drugod ni prida dobiti. Tako mislim jaz i mnogo družih.

Ogled.

Avstrija. Ako imaš težavno delo opraviti, stori prvi korak, pri drugem koraku ne boš več tolike težave občutil. Tako ste si mislile tudi naše zbornice drž. zbora, ko ste se lotile obravnave verskih postav. Ko ste končali in sprejeli prvo versko postavo, jim gre pri drugih delo dobro spod rok, kakor bi šlo „per Dampf“. V gosposki zbornici so med tem obravnavali že drugo versko postavo in jo tudi sprejeli 24. t. m. tako, kakor je prišla iz rok poslanske zbornice. Zoper njo so govorili Lobkovic, Rauscher in Schwarzenberg, za njo pa baron Hein. Znano je našim bralcem, da vsled te postave so cerkvena premoženja, vže tako z davki in raznovrstnimi dokladami čez in čez obložena, v veliki nevarnosti, da postavno zginejo in ž njimi tudi njih lastniki ali užitniki posebno redovi in samostani. Zanimivo je to, kako sta kardinala Rauscher in Schwarzenberg v svojih protigovorih povdarjala, da cerkev bi bila rada po svoji moči pripomogla z doneski za povišanje plače nižje duhovščine, ako bi vlada le bila hotela, ž njo se porazumeti.

Kardinal Schwarzenberg posebno je omenil, koliko so že žrtvovali avstrijski škofi v pomoč nižje duhovščine in da bi

„Da! Da, Sempronij sem! Ljubica, ženitnino ti bom napravil, kakoršne še nobenej nij Himenej pripravil. Ha! krasna deva, tu so priče, tu je zvesti Kaji, tu je mili oče, lej vsled ginjenega srca niti besedice ne more spregovoriti a vsejedno: ave sponsa!..“ doni porugljivi glas med tem ko dvoje krepkih sužnjev s Kajem v red devici zgrabijo, trdo zvežejo pri svitu nočne svetilnice. Hudi pritisek zdrami Evfemijo, njene oči zagledajo osvete skrčeni obraz Kajev, žalostno zaječi:

„Ah! Tudi ti, brate! Moja kri naj nad te ne pride.“

Kot besna zver zarujove nesrečni rob, spusti se v beg i drugi dan ležalo je truplo oblečeno v robsko obleko kraj memo Ogleja tekoče reke Nadiže.

(Dalje prih.)

radi še žrtvovali, da se le oskrbovanje cerkvenega premoženja cerkvi prepusti, ktero premoženje v rokah državnih uradnikov, kakor znano, močno hira. Tako mora država verskemu zalogu českega kraljestva vsako leto 14000 gold. dokladati; ta deficit, rekel je kard. Sch., prevzamejo radi škofi českega kraljestva, da se le njim prepusti oskrbovanje. Obrnili so se tudi posamezni škofi večkratov do ministerstva, naj bi v tej zadevi ž njihovim porazumom kak korak storilo, pa odgovora niso dobili.

Nič manj je minister Stremayr trdil v odgovoru, da vlada se ni zamogla porazumeti se škofi. Odgovor na predloge škofov, je pričujoča postava, ktera ni nobena konfiskacija cerkv. premoženja, ampak namerava le zboljšanje plače nižje duhovščine. — Da, zboljšanje plače nižjih duhovnikov je le pretveza, s ktero misli Stremayr, kakor nekdej se svojimi groši, nevedne slepiti; namen prave postave pa je, samostalnost nižje duhovščine spodkopati, posebno pa narodno duhovščino ob ves vpljiv pripraviti.

Tretjo versko postavo namerava gosposka zbornica sprejeti tudi po predlogu zbornice poslancev, katera jo je obravnavala 23. t. m.

Naši Mladoslavenci posebno morajo zadovoljni biti, kajti poročevalec o tej postavi je bil — dr. Razlag, njih ljubljencek. Razlag-ov govor, pravi ironično „Slov.“, je ministru Stremayr-ju tako dopadal, da se je sam besedi odpovedal.

Pri vsim tem, da gre liberalcem popolnoma po njih želji, tlači jih neka skrinna mora, da bi predložene verske postave ne bile še dovolj močne, cerkveni vpljiv uničiti in da bi konkordat (horribile dictu) ne ustal čez noč od smrti.

Rudeče bukke, katerih so vladni organi tako željno pričakovali ter že naprej označevali, kakor bi imela nova repata zvezda zasijati in razjasniti zagrinjalo diplomatskih skrivnost, je vender prišla na svitlo. Pa jomene! kako kislji so obrazi vladnih organov. Zapopadek „rudečih bukke“ — v štirih razdelkih — so zgolj gospodarske in kupčijske stvari, o politiki pa ne najdeš le ene pomenljive besedice. Tolažijo se vladni organi, da bo *Andrassy* ustmeno popravit, kar je pisмено zakrivil.

Ogrsko. Delegaciji zborujete v Pešti prav mirno do zdaj. Le-to srbi liberalne Madjare, da so zaostali v verskih zadevah za Cislajtanci. Zato je 25. t. m. cerkvena politična komisija drž. zbora naročila posebnemu odseku 7 udov, da izdela načrt postave za civilni zakon. No! zdaj bo pa konec vseh denarstvenih zadreg na Ogrskem (??).

Vnanje države. *Španjska.* Iz bojišča nimamo nobenih novih poročil. Neki telegrami od 23. in 24. t. m. so sicer poročali, da se je streljanje pri Bilbao zopet pričelo, kar se pa ne potrdi. „Germania“ je namreč 24. t. m. izvedela, da se bode boj brž ko ne pričel 25. t. m. drugi listi poročajo: Boj bo strašen; brezštevilni prostovoljci vsak dan prihajajo k kraljevi vojni. Ali se je boj res že pričel, ali ne, se še ne ve, toliko pa je gotovo, da bi bili republikanci reč že razširili po celem svetu, ko bi bili le količkaj dosegli.

Domače novice.

(*Konkurs*) za faro S. Petra na Soči razpisan je do 1. junija t. l.

(*Umerl*) je 22. aprila v. č. g. Anton Žbona, zlatornašnik, fajmošter in dekan v pokoji v Gradci.

(*Vabilo*). Bratovščina vednega češčenja presv. R. T. napravi razstavo izdelanih in za revne cerkve namenjenih cerkvenih oblačil in potrebščin v drugi polovici meseca maja. Pridržimo si za časa razstave obširno besedo o tej zadevi spregovoriti, zamoremo pa že danes prijatelje cerkvene umetnosti zagotoviti, da bode razstava, akoravno so letos bolj pičli dohodki, nego druga leta, marsikako lepo delo kazala. Vabimo toraj uže danes prijatelje tega zavoda, da razstavo obišejo, posebno pa vabimo in prosimo, da naj tisti, ki imajo od doneskov udov kaj poslati, takoj to storijo.

(*Prvi in zadnji*.) Županstvo našega mesta izdalo je 25. febr. t. l. imenik vsih volilcev podpisan s firmo županovo. Da je bil imenik silno pomanjkljivo sestavljen, da se je reklamovalo na obe strani, da jih je bilo veliko volilcev izpuščenih veliko nevolilcev pa podtaknjenih, tega se je vsak volilec lahko sam prepričal. Gotovo pa ni vsakdo zapazil slučajja (?), v kakem redu sta na drugi strani imenika tiskana dva imena. Gyulai Conte Samuele *prvi* in *zadnji* Gollmajer Andrea Princ. Arcivescovo. Od prvega ne povem, da je — a od drugega povem, da je knezonadškof. V večini bivši klerikalen mestni zastop tega ni zapazil — kali? Si in viridi in arido quid fiet?

(*Šolske novine*.) Sl. deželni odbor je v seji 17. t. m. imenoval gosp. Fr. Kuralt-a, ki je bil dosedaj oskrbnik na Štajarskem, za adjunkta na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. G. Kuralt je dovršil kmetijske študije na gospodarski akademiji v Og. Altenburgu.

(*Mestne volitve*) so se za liberalno stran-ko ugodno izvršile, izvoljeni so z večino glasov: dr. Jože Mavrovič 248, dr. France Verzeznassi 245 in Kovačič Janez 244 od 384 glasovalcev.

(*Beseda na korist „narodnemu domu“ v Novem mestu*) vršila se je pretečeno saboto po programu, kterege smo zadnjikrat objavili. Nek dopisnik ljubljanskega S. N. ne more drugače pisati, kakor da pika konservativne narodnjake in ščuva in hujska, da bi zopet razpor naredil. Po našem mnenji čitalnica ni ni Sočina, niti Glasova, udje niso ni Sočani niti Goričarji, ampak čitalničarji. Vedno kričite, da naj se ne nosi politika v to nepolitično društvo. Prav! Pa nikarte vi je nositi. Koliko je bilo konservativcev nazočih, koliko ne, na tem ni toliko ležeče. Marveč je ležeče na tem, da se program slovesnosti primerno izpelje, kar pa ni mogoče reči gledé petja pri tej besedi. Bilo je — kar menda liberalci sami tajili ne bodo — izvzemši baritonista slabo. Menimo, da je zadosti, če konservativci sploh podpirajo to narodno društvo in tudi smemo reči, da so prav nekteri konservativni a ne rimsko-narodni možje darovali spodobne doneske za narodni dom Novomeški. Zakaj tedaj tako ostudno pikanje?!

Razne vesti.

— *Številke govore* — Lani se je vzelo v cesarsko vojsko v Cizlajtaciji 53.116 novincev, od katerih je znalo pisati 27.020; a v Translajtaciji 38.915 od kojih je 12.979 pisati znalo. Od vsacih 1000 novincev je znalo pisati v dolnji Avstriji 985, v Šleziji 946, v gorenji Avstriji 893, na Českem 810, na Salisburškem 756, na Štajerskem 755, na Moravskem 671, na Koroškem 581, na Tirolskem 366, na Primorskem 307, v Gališkem 115, na Kranjskem 106, v Bukovini 89, v Dalmaciji 43; na Ogrskem 358, na Erdeljskem 149 na Hrvaškem in Slavonskem 143. Številka govore dovolj jasno kje je večja potreba šol. — Slehernemu bralcu obudé ta števila neko misel. Naj povem, kaj si jaz mislim. Ako bi se od 92 za vojsko prevdarjenih milijonov odbil sedaj v mirnih časih samo en milijon, pa se odločil v podporo ljudskim šolam, ali bi se ne prihranil samo pri vojski za 10 ali več let ta denar? Koliko bi se pa v drugih strokah prigospodarilo?

— *Za nemškutarje*. — Na Dunaji bo od 29. jun. do 1. jul. zbor nemških klobučarjev. Glavna točka dnevnega reda bo razgovor o „nemškem klobuku“. Ako bo ta klobuk tako širok, kakor je dolg nemški jezik — prosit!

— *Pri krstu* je dobila hčerka nadvojvode Karola Salvatorja in nadvojvodinje Marije Imakulate sledeča imena: Marija Antonjeta Imakulata Jožefa Ferdinanda Tereza Leopoldina Frančiška Karolina Izabela Januarija Alojzija Kristina Apolonija. Krščeval jo je kardinal vikš škof Ravšer, botra ji je bila nadvojvodinja Marija Antonjeta Toskanska.

— *Društvo za povzdigo čebeloreje na Štajarskem* je organ enakega društva na Kranjskem „kranjska bučela“ od 1. jul. za svoj društveni organ imenovalo.

— *C. kr. gimnazij v Gradci* obhaja 30. jun. 1874 svojo 300 letnico. Slavnostni program je: Predvečer ustmena produkcija, razstava šolskih izdelkov in muzikalična akademija. — 30. jun. Velika maša v stolni cerkvi, zborovanje, skupni obed in za učence zabava na vrtu. Odbor namerava izdati primeren album s slikami vsih sedanjih in bivših profesorjev in učencev.

— *Vinorejci!* Ne pozabite o pravem času prav pridno zvepljiti trt, da pridelate kaj vina. Ako hočete, da Vam Bog pomaga, pomagajte si sami. Na delo toraj.

— *Potrebno*. Na Kranjskem se je osnoval poseben odbor obstoječ iz sledečih gospodov: Prošt dr. Jarc, dekan Brolih, Jeran, Smrekar in Klun, da oskrbi priprave za poduk prihodnjih orglavcev. Takega poduka bo kmalo silo potrebno. Učitelji se odpovedujejo orglanju ali tirjajo pretirano odškodnino za ta posel. „Slovenec“ obsirno razlaga, kako naj bi se ta važna naredba izpeljala in prosi za dotične nasvete. Tudi pri nas na Goriškem bi kaj takega ne škodovalo.

— *Za zvonove na sv. Gori* daruje duhovnija Banjšice sv. Duba zopet 9 gold.

— *P. n. gospodji naročniki in prijatelji* našega lista se vljudno prosijo, naj zaostalo naročnino in kar imajo še posebej plačati za oznanila itd. prej ko mogoče opravištvu doposlati, blagovolijo da zomore tudi ono svoje dolžnosti spolniti.

Borsni kurzi na Dunaji 30. aprila.

	gl. kr.
Enotni drž. dolg. v papirju	69.10
„ „ „ „ srebru	73.65
Drž. posojilo leta 1860	103.25
Akcije narodne banke	972.—
Kreditne akcije	212.25
London	111.80
Napoleon d'or.	8.98
Cekini	—.—
Adžjo srebra	106.15

Oznanilnik.

Pri čuvaju čitalnice v Gorici je sledeče *dober kup* naprodaj:
Zg. Danica let: 1866-1867-1870-1871 1873.
Novice let: 1867-1868-1871.

Primorec: II. tečaj 1867.

„ IV. tečaja štev. 1—14 let. 1869.

Brencelj: III. in IV. letnik.

Besednik let. 1871.

Narodni koledar slov. matice l. 1867-1868-1869.

A. J. Murkov Slovensko-nemški in nemško-slovenski ročni besednik. Vse terdo vezano.

Drugi redni občni zbor

delničarjev prve občne zavarovalne banke

„SLOVENIJE“

bo

28. maja 1874, popoldne ob treh v dvorani čitalnice v Ljubljani.

Vrsta razgovorov:

1. Poročilo o stanju društva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev o pregledani bilanci.
3. Določanje vrednosti znamenka nazočnosti (Präsenzmarken) za opravični svet.
4. Volitev udov opravičnega sveta in štirih namestnikov.
5. Volitev računskih pregledovalcev in dveh namestnikov.
6. Predlog opravičnega sveta, da se prenaredi § 54. pravil tako, da se bo glasil tako-le:

„§ 54. Občni zbor za eno leto izvoluje tri v Ljubljani in okolici bivajoče akcijonarje in dva namestnika kot pregledovalce, katerim je nalog bilanco in knjigovodstvo pred občnim zborom pregledovati in temu poročati o njih: členon tega odbora mora ravnateljstvo potrebna razkazila predlagati.

O stanu in kakih opazkah se ima napravljati zapisnik, kterege ravnateljstvo v prihodnji seji predlaga opravičnemu svétu.

Opravila pregledovalnega odseka se pričnó 3 tedne pred rednim občnim-zborom in se končajo z njegovim sklepom. Tega pregledovalnega odseka poročilo, ki se mora podati občnemu zboru, mora se predložiti opravičnemu svétu najkasneje 8 dni pred občnim zborom.

Členi pregledovalnega odbora dobivajo znamke v dokaz nazočnosti enolike vrednosti z onimi opravičnega sveta.

Po § 24. pravil ima vsak delničar, ki je vsaj 6 dni pred občnim zborom pri glavni blagajnici vodstva vložil svoje delnice in dobil za uje na ime pisano potrdilo, pravico nazočnosti in glasovanja pri občnem zboru.

Posestnik ene delnice ima eden veljavni glas, pravice do več od 40 glasov ne sme noben delničar niti v svojem imenu, ne po pooblastilih zahtevati.

Pravice do glasovanja pri občnem zboru se sme delničar ali osebno ali po pooblaščenji družega delničarja, ki ima pravico do glasú posluževati. Ženski spol glasuje po pooblaščenjih, varovanci in juridične osebe po svojih postavnih, oziroma pravilskih zastopnikih, čeravno ti niso delničarji.

Delničarji, ki hočejo priti k občnemu zboru in poslužiti se pravice glasovanja, se tedaj vabijo, da vložijo svoje delnice najdalje do 20. maja l. 1874 pri glavni blagajnici banke „Slovenije“ v Ljubljani proti prejemnim potrdilom, in sprejmó opravičevalne liste.

V LJUBLJANI, 19. aprila 1874.

Opravični svet prve občne zavarovalne banke

„SLOVENIJE“.